

## Modelové príklady posúdenia situácie rodinných príslušníkov (všetci majú bydlisko v SR)

### Partneri/rodičia detí sú manželia

1. Manžel vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a manželka
  - poberá rodičovský príspevok, alebo
  - sa osobne celodenne a vhodne stará o dieťa vo veku do šiestich rokov, alebo
  - je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie a nepoberá dávku v nezamestnanosti a, ktorá nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*, alebo
  - dosiahla dôchodkový vek a nevznikol jej nárok na dôchodok a, ktorá nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*, alebo
  - je invalidná a nevznikol jej nárok na invalidný dôchodok a, ktorá nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*, alebo
  - je tzv. samoplatiteľ a nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*, alebo
  - je nezaopatrené dieťa (študent) a nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*

Takáto osoba – manželka je považovaná za nezaopatreného rodinného príslušníka manžela a z toho dôvodu sa na ňu vzťahujú právne predpisy tohto štátu, ktoré sa vzťahujú na jej manžela.

2. Manžel vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a manželka
  - je vo výkone trestu odňatia slobody, alebo vo výkone detencie, alebo
  - sa jej poskytuje starostlivosť v zariadení, v ktorom je umiestnená na základe rozhodnutia súdu, alebo
  - poberá peňažný príspevok za opatrovanie, alebo
  - opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú podľa posudku vydaného podľa osobitného predpisu, alebo opatruje blízku osobu, ktorá je staršia ako 80 rokov, alebo
  - zanikol jej nárok na nemocenské po uplynutí podporného obdobia podľa a, ktorej trvá dočasná pracovná neschopnosť, alebo
  - vykonáva pracovnú činnosť pre cirkevné, rehoľné a charitatívne spoločenstvo, alebo
  - je študentom doktorandského študijného programu v dennej forme štúdia, alebo
  - vykonáva osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím

Takáto osoba – manželka, nie je považovaná za nezaopatreného rodinného príslušníka manžela a naďalej sa na ňu vzťahujú právne predpisy slovenskej republiky, teda právne predpisy štátu bydliska. Napriek tomu, že táto manželka nie je považovaná za nezaopatreného rodinného príslušníka svojho manžela, v prípade, že títo manželia majú spoločné nezaopatrené deti, odvodzujú si tieto nezaopatrené deti práva na vecné dávky od svojho otca, čo znamená, že sa na nich vzťahujú právne predpisy tohto štátu, ktoré sa vzťahujú na ich otca.

Uvedené vyplýva z čl.32(2) Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č.883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia: *dieťa odvodzuje právo na vecné dávky od toho rodiča, respektíve osoby, ktorá sa o dieťa stará, ktorá v štáte bydliska dieťaťa vykonáva činnosť, ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v uvedenom členskom štáte, alebo poberá dôchodok od tohto členského štátu na základe činnosti, ako zamestnanec osoba alebo samostatne zárobkovo činná osoba.*

Ak v štáte bydliska dieťaťa neexistuje taká osoba, ktorá sa o dieťa stará a zároveň je zamestnancom, SZČO alebo poberajúca dôchodok, takéto dieťa si odvodzuje právo na vecné dávky od tej osoby, ktorá je zamestnancom, SZČO alebo poberateľom dôchodku v inom členskom štáte EÚ.

3. Manžel vykonáva činnosť ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a manželka
  - vykonáva činnosť zamestnanca/SZČO v štáte bydliska, alebo
  - poberá náhradu príjmu, nemocenské, ošetrovne alebo materské, alebo
  - je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie a poberá dávku v nezamestnanosti, alebo
  - poberá dôchodok zo štátu bydliska

Takáto osoba – manželka, nie je nezaopatreným rodinným príslušníkom manžela, na ktorého sa vzťahujú právne predpisy iného členského štátu. V prípade, že títo manželia majú spoločné nezaopatrené deti, tieto deti si odvodzujú právo na vecné dávky od svojej matky, ak sa na ňu vzťahujú právne predpisy štátu bydliska. Ak sa na obidvoch rodičov vzťahujú právne predpisy iného členského štátu EÚ, ako je štát bydliska, môžu si štát uplatniteľných právnych predpisov pre svoje nezaopatrené deti vybrať.

4. Otec detí vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a matka detí (ak existuje) je osobou podľa bodu 1 a dieťa je
  - len nezaopatrené dieťa (dieťa do 6 rokov, žiak, študent), alebo
  - nezaopatrené dieťa (žiač, študent) a zároveň aj inou osobou za ktorú platí poisťné štát, okrem osoby, ktorá poberá dôchodok (invalidný, sirotsky)

Takéto dieťa je považované za nezaopatreného rodinného príslušníka otca a z toho dôvodu sa na neho vzťahujú právne predpisy toho štátu, ktoré sa vzťahujú na jeho otca a matku.

5. Otec detí vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a matka detí (ak existuje) je osobou podľa bodu 2 a dieťa je
  - len nezaopatrené dieťa (dieťa do 6 rokov, žiak, študent), alebo
  - nezaopatrené dieťa (žiač, študent) a zároveň aj inou osobou za ktorú platí poisťné štát, okrem osoby, ktorá poberá dôchodok (invalidný, sirotsky)

Takéto dieťa je považované za nezaopatreného rodinného príslušníka otca a z toho dôvodu sa na neho vzťahujú právne predpisy toho štátu, ktoré sa vzťahujú na jeho otca.

6. Otec detí vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a matka detí je osobou podľa bodu 1,2 a dieťa je nezaopatrené dieťa (žiač, študent) a zároveň
  - poberá dôchodok (invalidný, sirotsky), alebo
  - je zamestnancom (riadna pracovná zmluva, dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študenta), alebo
  - je SZČO

Takéto dieťa nie je považované za nezaopatreného rodinného príslušníka otca a naďalej sa na neho vzťahujú právne predpisy štátu z ktorého poberá dôchodok, respektíve v ktorom vykonáva činnosť zamestnanca/SZČO.

### **Partneri/rodičia detí nie sú manželia**

7. Partner vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a partnerka
  - poberá rodičovský príspevok, alebo
  - sa osobne celodenne a riadne stará o dieťa vo veku do šiestich rokov, alebo
  - je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie a nepoberá dávku v nezamestnanosti a, ktorá nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*, alebo
  - dosiahla dôchodkový vek a nevznikol jej nárok na dôchodok a, ktorá nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*, alebo

- je invalidná a nevznikol jej nárok na invalidný dôchodok a, ktorá nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*, alebo
- je tzv. samoplatiteľ a nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení\*, alebo
- je nezaopatrené dieťa (študent) a nevykonáva zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) a b) zákona o zdravotnom poistení

Takáto osoba – partnerka, nie je považovaná za nezaopatreného rodinného príslušníka svojho partnera, nakoľko nezaopatrenými rodinnými príslušníkmi s bydliskom na území SR môžu byť len manžel/manželka. Z toho dôvodu sa na partnerku vzťahujú právne predpisy štátu bydliska.

8. Partner vykonáva činnosť ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a partnerka
  - je vo výkone trestu odňatia slobody, alebo vo výkone detencie, alebo
  - sa jej poskytuje starostlivosť v zariadení, v ktorom je umiestnená na základe rozhodnutia súdu, alebo
  - poberá peňažný príspevok za opatrovanie, alebo
  - opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú podľa posudku vydaného podľa osobitného predpisu, alebo opatruje blízku osobu, ktorá je staršia ako 80 rokov, alebo
  - zanikol jej nárok na nemocenské po uplynutí podporného obdobia podľa a, ktorej trvá dočasná pracovná neschopnosť, alebo
  - vykonáva pracovnú činnosť pre cirkevné, rehoľné a charitatívne spoločenstvo, alebo
  - je študentom doktorandského študijného programu v dennej forme štúdia, alebo
  - vykonáva osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím

Takáto osoba – partnerka, nie je považovaná za nezaopatreného rodinného príslušníka svojho partnera, nakoľko nezaopatrenými rodinnými príslušníkmi s bydliskom na území SR môžu byť len manžel/manželka. Z toho dôvodu sa na partnerku vzťahujú právne predpisy štátu bydliska. V prípade, že títo rodičia majú spoločné nezaopatrené deti, odvodzujú si tieto nezaopatrené deti práva na vecné dávky od svojho otca, čo znamená, že sa na nich vzťahujú právne predpisy toho štátu, ktoré sa vzťahujú na ich otca.

Uvedené vyplýva z čl.32(2) Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č.883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia: dieťa odvodzuje právo na vecné dávky od toho rodiča, respektíve osoby, ktorá sa o dieťa stará, ktorá v štáte bydliska dieťaťa vykonáva činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v uvedenom členskom štáte, alebo poberá dôchodok od tohto členského štátu na základe činnosti, ako zamestnanec osoba alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Ak v štáte bydliska dieťaťa neexistuje taká osoba, ktorá sa o dieťa stará a zároveň je zamestnancom, SZČO alebo poberajúca dôchodok, takéto dieťa si odvodzuje právo na vecné dávky od tej osoby, ktorá je zamestnancom, SZČO alebo poberateľom dôchodku v inom členskom štáte EÚ.

9. Otec detí vykonáva činnosť ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a partnerka
  - vykonáva činnosť zamestnanca/SZČO v štáte bydliska, alebo
  - poberá náhradu príjmu, nemocenské, ošetrovné alebo materské, alebo
  - je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie a poberá dávku v nezamestnanosti, alebo
  - poberá dôchodok zo štátu bydliska

Takáto osoba – partnerka, nie je nezaopatreným rodinným príslušníkom partnera, na ktorého sa vzťahujú právne predpisy iného členského štátu EÚ. V prípade, že títo rodičia majú spoločné nezaopatrené deti, tieto deti si odvodzujú právo na vecné dávky od svojej matky, ak sa na ňu vzťahujú právne predpisy štátu bydliska. Ak sa na obidvoch rodičov vzťahujú právne predpisy iného členského štátu EU, ako je štát bydliska, môžu si štát uplatniteľných právnych predpisov pre svoje nezaopatrené deti vybrať.

10. Otec detí vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a matka detí (ak existuje) je osobou podľa bodu 7 a dieťa je
- len nezaopatrené dieťa (dieťa do 6 rokov, žiak, študent), alebo
  - nezaopatrené dieťa (žiač, študent) a zároveň aj inou osobou za ktorú platí poisťné štát, okrem osoby, ktorá poberá dôchodok (invalidný, sirotsky)

Takéto dieťa je považované za nezaopatreného rodinného príslušníka otca a z toho dôvodu sa na neho vzťahujú právne predpisy tohto štátu, ktoré sa vzťahujú na jeho otca.

11. Otec detí vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a matka detí (ak existuje) je osobou podľa bodu 8 a dieťa je
- len nezaopatrené dieťa (dieťa do 6 rokov, žiak, študent), alebo
  - nezaopatrené dieťa (žiač, študent) a zároveň aj inou osobou za ktorú platí poisťné štát, okrem osoby, ktorá poberá dôchodok (invalidný, sirotsky)

Takéto dieťa je považované za nezaopatreného rodinného príslušníka otca a z toho dôvodu sa na neho vzťahujú právne predpisy tohto štátu, ktoré sa vzťahujú na jeho otca.

12. Otec detí vykonáva činnosť, ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte EÚ a podlieha právnym predpisom tohto štátu a matka detí je osobou podľa bodu 7,8 a dieťa je nezaopatrené dieťa (žiač, študent) a zároveň
- poberá dôchodok (invalidný, sirotsky), alebo
  - je zamestnancom (riadna pracovná zmluva, dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študenta), alebo
  - je SZČO

Takéto dieťa nie je považované za nezaopatreného rodinného príslušníka otca a naďalej sa na neho vzťahujú právne predpisy štátu, z ktorého poberá dôchodok, respektíve, v ktorom vykonáva činnosť zamestnanca/SZČO.

#### **Upozornenie:**

Neexistencia možnosti vstupu do systému verejného zdravotného poistenia v štáte, ktorého právne predpisy sa uplatňujú, neznamená nárok na zotrvanie v systéme verejného zdravotného poistenia na území Slovenskej republiky. **Pred odchodom do zahraničia (členské štáty EÚ, EHP, Švajčiarsko alebo Spojené kráľovstvo) si overte podmienky pre vstup do systému verejného zdravotného poistenia v danej krajine pre seba, aj pre rodinných príslušníkov.**

-----  
Odkaz

\* zákon č. 580/2004 o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

#### § 10b

#### **Zárobková činnosť**

(1) Zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis<sup>16h)</sup> alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá

a) právo na príjem zo závislej činnosti podľa osobitného predpisu okrem príjmov

1. z dohody o brigádnickej práci študentov,
2. zo zmluvy o výkone činnosti športového odborníka fyzickej osoby, ktorá má štatút žiaka strednej školy alebo štatút študenta dennej formy vysokoškolského štúdia podľa osobitného predpisu a, ktorá nedovršila 26 rokov veku,
3. z dohody o vykonaní práce poberateľov výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, ak dovršili dôchodkový vek podľa osobitného predpisu, poberateľov invalidného výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, poberateľov starobného

dôchodku, poberateľov predčasného starobného dôchodku alebo poberateľov invalidného dôchodku,  
4. z dohody o pracovnej činnosti poberateľov výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, ak dovŕšili dôchodkový vek podľa osobitného predpisu, poberateľov invalidného výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, poberateľov starobného dôchodku, poberateľov predčasného starobného dôchodku alebo poberateľov invalidného dôchodku,  
5. zo zmluvy o výkone činnosti športového odborníka poberateľov výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, ak dovŕšili dôchodkový vek podľa osobitného predpisu, poberateľov invalidného výsluhového dôchodku z výsluhového zabezpečenia policajtov a vojakov, poberateľov starobného dôchodku, poberateľov predčasného starobného dôchodku alebo poberateľov invalidného dôchodku,  
6. z odchodného, výsluhového príspevku alebo príjmov z rekreačnej starostlivosti podľa osobitného predpisu,

b) dosahovanie príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu okrem príjmu z výkonu činnosti osobného asistenta